

HARAKAT XAVFSIZLIK XOLATLARINI SHAKILLANISHIDA QADRIYATLAR TIZIMI

Abduraxmanova Kamola Abdunabiyevna
Texnologiya Menejment kommunikatsiya instituti,
pedagogika va psixologiya kafedra o'qituvchisi

Annotatsiya:

Harakat xavfsizligi - bu zamonaviy jamiyatda eng muhim masalalardan biridir. Har yili ko'plab insonlar yo'l harakati natijasida turli xil baxtsiz hodisalarga duch keladilar. Ushbu hodisalar nafaqat inson hayoti va salomatligi uchun xavf tug'diradi, balki iqtisodiy jihatdan ham katta zarar keltiradi. Harakat xavfsizlik holatlarini shakllantirishda qadriyatlar tizimining o'rni juda muhimdir. Qadriyatlar tizimi insonlarning fikrlash uslubini, qaror qabul qilish jarayonini va harakatlarini belgilab beradi. Ushbu maqolada harakat xavfsizlik holatlarining shakllanishida qadriyatlar tizimining o'rni, ahamiyati va uni rivojlantirish yo'llari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: harakat xavfsizligi, yo'l harakati, haydovchilar, qoidalari, qadriyatlar, nazorat.

Qadriyatlar tizimi - bu jamiyatda qabul qilingan, insonlarning hayotida muhim ahamiyatga ega bo'lgan tamoyillar, me'yorlar va e'tiqodlar to'plamidir. Ular insonlarning xulq-atvorini, qarorlarini va harakatlarini belgilaydi. Qadriyatlar tizimi har bir insonning shaxsiy va ijtimoiy hayotida muhim rol o'ynaydi. Harakat xavfsizligi sohasida qadriyatlar tizimi, asosan, quyidagi omillarni o'z ichiga oladi. Inson hayoti va salomatligi har qanday qadriyatlar tizimining asosiy tamoyilidir. Har bir inson o'z hayotini va salomatligini saqlash uchun harakat qilishi kerak. Bu qadriyat harakat xavfsizligida birinchi o'rinda turadi. Har bir inson o'z harakatlari uchun mas'uliyatni his qilishi kerak. Bu, haydovchilar va piyodalar uchun ham, yo'l harakati qoidalariga rioya qilish va boshqalar uchun xavfsizlikni ta'minlashda muhimdir. Yo'l harakati ishtirokchilari o'rtasida o'zaro hurmat va sabr-toqat muhim ahamiyatga ega. Har bir ishtirokchi bir-birini hurmat qilsa, xavfsizlik darajasi oshadi. Yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha bilimlar va ko'nikmalarni

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

egallash – bu qadriyatlar tizimining muhim qismi. Odamlar o‘z bilimlarini oshirib borishlari, xavfsizlik choralarini bilishlari va qo‘llashlari kerak. Qadriyatlar tizimi harakat xavfsizligini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ular insonlarning qarorlarini va harakatlarini belgilab beradi. Masalan, agar bir jamiyatda hayot va salomatlik qadri yuqori baholansa, unda yo‘l harakati qoidalariga rioya qilish va xavfsizlik choralarini ko‘rish ehtimoli oshadi. Shuningdek, mas’uliyat va o‘zaro hurmat qadriyatlari ham xavfsizlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Qadriyatlar tizimi shuningdek, ijtimoiy normativlarni ham shakllantiradi. Jamiyatda qabul qilingan qadriyatlar, masalan, yo‘l harakatida xavfsizlikni ta’minlashga qaratilgan normativlar va qonunlarni o‘z ichiga oladi. Agar bir jamiyatda xavfsizlikka oid normativlar kuchli bo‘lsa, unda odamlar ularni qabul qiladilar va ularga rioya qilishadi. Harakat xavfsizligini ta’minlashda qadriyatlar tizimini rivojlantirish uchun bir qator choralar ko‘rish zarur. Harakat xavfsizligi bo‘yicha ta’lim berish, qadriyatlar tizimini rivojlantirishning eng samarali usullaridan biridir. Maktablarda, kollej va universitetlarda yo‘l harakati xavfsizligi bo‘yicha maxsus darslar, seminarlar va treninglar o‘tkazish zarur. Bu orqali yosh avlodning xavfsizlikka bo‘lgan munosabatini shakllantirish mumkin. Ommaviy axborot vositalari orqali xavfsizlikni trendy qilish mumkin va bu jarayon bir qator usullar va strategiyalarni o‘z ichiga oladi. Ommaviy axborot vositalarida xavfsizlikni trendy qilish uchun kreativ va qiziqarli reklama kampaniyalarini yaratish zarur. Masalan, yo‘l harakati xavfsizligi bo‘yicha qiziqarli videolar, grafikalar yoki meme’lar tayyorlash orqali yosh avlodni jalb qilish mumkin. Odamlar ko‘proq qiziqarli va estetik jihatdan yoqimli materiallarga e’tibor qaratadilar, shuning uchun bu usul samarali bo‘lishi mumkin. Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar (masalan, Instagram, TikTok, Facebook) ommaviy axborot vositalarining muhim qismiga aylandi. Xavfsizlikni trendy qilish uchun bu platformalarda xavfsizlikka oid ma’lumotlar, maslahatlar va qiziqarli kontentlar tarqatish mumkin. Yoshlar orasida mashhur bo‘lgan influencerlar va bloggerlar bilan hamkorlik qilish, xavfsizlik masalalarini yanada keng auditoriyaga yetkazishga yordam beradi. Ommaviy axborot vositalari orqali interaktiv muloqot o‘rnatish, masalan, onlayn viktorinalar, so‘rovnomalar yoki tanlovlar o‘tkazish orqali odamlarni xavfsizlik masalalariga jalb qilish mumkin. Bu usul, ayniqsa,

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

yoshlar orasida qiziqish uygʻotadi va xavfsizlikni trendy qilishga yordam beradi. Ommaviy axborot vositalari orqali xavfsizlikka oid bilimlarni oshirish, statistik ma'lumotlar va haqiqiy hayotdan olingan misollarni keltirish orqali odamlarning e'tiborini qozonish mumkin. Masalan, yoʻl harakati baxtsiz hodisalari haqida hikoyalar, ularning sabablari va oqibatlari haqida ma'lumot berish, odamlarni xavfsizlikka e'tibor qaratishga undaydi. Xavfsizlikni trendy qilishda maqsadli auditoriyani aniq belgilash va ularga mos kontent tayyorlash zarur. Masalan, yosh haydovchilar, o'quvchilar yoki ota-onalar uchun alohida kampaniyalar o'tkazish, ularning ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olish orqali xavfsizlikni yanada ommalashtirish mumkin. Xavfsizlikni trendy qilish uchun uni madaniyatga, san'atga, sportga va boshqa sohalarga integratsiya qilish mumkin. Masalan, xavfsizlikni aks ettiruvchi san'at asarlari, musiqalar yoki sport tadbirlari orqali odamlarni jalb qilish va ularni xavfsizlikka oid qadriyatlarni qabul qilishga undash mumkin. Ommaviy axborot vositalari xavfsizlikni trendy qilishda muhim rol o'ynaydi. Kreativ reklama kampaniyalari, ijtimoiy tarmoqlar, interaktiv muloqot va ma'lumot berish orqali xavfsizlik masalalarini ommalashtirish mumkin. Bu jarayon, nafaqat xavfsizlikni oshirish, balki jamiyatda xavfsizlikka oid qadriyatlarni rivojlantirishga ham yordam beradi. Faqatgina birgalikda, ommaviy axborot vositalari orqali xavfsizlikni trendy qilish orqali, biz xavfsiz va barqaror jamiyatni yaratishda muvaffaqiyatga erishishimiz mumkin.

Xulosa:

Harakat xavfsizligi holatlarini shakllantirishda qadriyatlar tizimi muhim o'rin tutadi. Qadriyatlar insonlarning fikrlash uslubini, qaror qabul qilish jarayonini va harakatlarini belgilaydi. Hayot va salomatlik, mas'uliyat, o'zaro hurmat va xavfsizlikka oid bilimlar qadriyatlar tizimining asosiy tamoyillaridir. Ushbu qadriyatlar jamiyatda xavfsizlikni oshirishga yordam beradi. Harakat xavfsizligini ta'minlash uchun ta'lim, ommaviy axborot vositalari va davlat siyosati orqali qadriyatlarni rivojlantirish zarur.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gafurov, A. (2018). "Yo'l harakati xavfsizligi: nazariyasi va amaliyoti". Tashkent: O'zbekiston davlat transport universiteti nashriyoti.
2. Xodjaev, S. (2020). "Qadriyatlar va xavfsizlik: ijtimoiy va psixologik aspektlar". Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti.
3. Tursunov, M. (2019). "Harakat xavfsizligi va uning ijtimoiy ahamiyati". Samarkand: SamDU nashriyoti.
4. Jumaniyazov, R. (2021). "Xavfsizlik madaniyatini shakllantirish: nazariy va amaliy jihatlar". Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti.
5. Rasulov, D. (2017). "Yoshlar orasida xavfsizlik qadriyatlarini rivojlantirish". Tashkent: O'zbekiston yoshlar ittifoqi nashriyoti.
6. Murodov, A. (2022). "Harakat xavfsizligi va uning qonuniy asoslari". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ijtimoiy fanlar akademiyasi nashriyoti.
7. Saidov, E. (2023). "Qadriyatlar tizimi va xavfsizlik: zamonaviy yondashuvlar". Tashkent: O'zbekiston xalqaro universiteti nashriyoti.